

ЎЗБИШЎЛОҚ ЖАЁТИ

Ўзбекистон
Республикаси
ижтимоий-
иқтисодий
газетаси

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Qizilboq HAYOTI

№ 23 (6.236) Сотувда эркин нархда

БУГУНГИ СОНДА:

БОЛА БОШДАН...

Яна бир огрик нукта. Асп вабоси, башарият кушандасига айланган гифеандлик, ичкиликбозлик домига тушиб қолаётган ёшлар ҳам йўқ эмас. Мана шу сабаб билан биз аниқлай олган 18 нафар бола назоратимизда туради. Вахотанки, улар сони бундан кўпчилиги мухтассис сифатида ишонига мажбурман.
(1-2-саҳифаларда)

ЮРТ СУРАТИ

Ўзига, истиқлолга, юртимизнинг бахтли келажигига иймон келтирган инсонлар бор бўлиши.
(1-4-саҳифаларда)

САРЧАШМА

"Авесто"да математика, тиббиёт, тупрокшунослик, ҳайвонот дунёси, тарих фани ҳақида ҳам маълумотлар келтирилган. У ёзилган пайтда ҳали одамларнинг қабилла шаклида яшагани, ўзаро уруш-низолар бўлиб туришини ҳисобга олсак, унда тарғиб қилинган тинч-тову яшаш, меҳр-оқибат гоёларини давлатчиликнинг ташкил бўлишида катта аҳамият касб этганлигини аниқлаш қийин эмас.
(1-4-саҳифаларда)

РЕСПУБЛИКА КЕНГАШИНING МАЖЛИСИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида Экспорт имкониятини ривожлантиришни рағбатлантириш Республика кенгашининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди.

Кенгаш мажлисида Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йилда республикани ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш янқуларини ва иқтисодий ислохотларнинг боришини баҳолаш ҳамда 2001 йилда ислохотларни чуқурлаштиришнинг асосий йўналишларига бағишланган мажлисида республика Президенти Ислоҳ Каримов томонидан берилган танқидий баҳолардан келиб чиққан ҳолда, минтақаларнинг экспорт имкониятларини ривожлантиришга доир ишлаб чиқилган дастурлар, экспортни янада ривожлантириш масалалари кўриб чиқилди. Товарлар ва хизматларни экспорт қилишга тўқинлик қилаётган сабаблар таҳлил этилди, маҳсулот экспорт қилувчи корхоналар учун қўшимча рағбатлар ва имтиёزلар яратиш буйича зарур чора-тадбирлар муҳокама қилинди.

Шунингдек, маҳаллий ҳомашё негизда буюмлар ва материаллар ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш дастурлари ҳамда республика минтақаларида хорижий инвестициялар иштирокидаги қўшма корхоналар ташкил этиш прогнозларининг бажарилиши ҳам кўриб чиқилди. Комплекслар, вазирликлар, идоралар, уюшмалар, корпорациялар ва ташкилотлар раҳбарларининг кўрсатиб ўтилган дастурларни бажаришдаги масъулияти белги-ланди.

Мажлисида Кенгашнинг 2001 йилдаги ишларининг устувор йўналишлари белгилаб олинди. Маҳсулот экспорт қилувчи корхоналар учун қўшимча рағбатлар ва имтиёزلар яратиш экспорт борасидаги тўқинликларни бартараф этиш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, республика ишлаб чиқарувчилари товарларини халқаро бозорларга чиқариш мақсадида, божа-хона тўловлари, акцизлар, экспортбор маҳсулотларни сертифицициялаш тизимини такомиллаштириш ана шу йўналишларнинг асосийларидандир.

(ЎЗА)

БОЛАЛАР ДУНЁСИ ҚОМУСИ

"Ўзбекистон миллий энциклопедияси" Давлат илмий нашриёти Мустақиллигимизнинг ўн йиллиги ҳамда Оналар ва болалар йилига бағишлаб бир жиллик "Болалар энциклопедияси"ни нашрдан чиқарди.

Кичкинтойларга мўлжаллаб лотин алифбосида chop этилган илк қомуснинг мундарижаси гоёт кенг ва ранг-баранг. Ундан болалар ўйда, мактабда, китобхона, радио тинглаганда, телевизор кўрганда учрайдиган кўпгина нотаниш сўзларнинг маъноси ва мазмунини билиб оладилар, ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб топадилар.

Китобдан "Арктика-дан тортиб - Африка-гача, "Дельфин"-дан - Дунёнинг етти мўъжизасигача, "Математика"-дан - "Молекула"гача, "Адиқ"-дан - "Асалари"гача, "Автомат"-дан - "Сомма"гача, "Бизнес"-дан - "Маркетинг"гача, "Ўқжайра"-дан - "Ўқмо"гача, қисқаси, "Алдан -"Х" харфиғача барча мақолалар алифбо тартибда ўрин олган.

Команда болалар фан ва техника, маданият ва санъат, табиат мўъжизалари, олам сирлари, хашарот ва қўшлар, балик ва турли ҳайвонлар ҳақидаги қизиқарли мақолаларни ўқийдилар. Мақолалар болаларбоп, содда ва раван тилда ёзилган. Фарзандларимиз уларни ўқиб, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини севишга, асраб-авайлаш, ардоқлашга урганидлар.

Шунингдек, нашриёт мамлакатимиз мустақиллигининг ўн йиллигига яна бир тўфла тайёрлади. Жонжон Ўзбекистонимизнинг җўрғоғи жойлашувини, ер ости ва ер усти бойликлари, иклими, маданият-маърифий ҳаёти, кўп миллатли аҳолиси ва ўтмиши, бугунги бунёдкорлик ишлари ҳақида маълумот берувчи "Республика Ўзбекистан"-номли китобни ҳам нашрдан чиқарди. Унда давлатчиликнинг тарихи, мустақил Ўзбекистоннинг давлат тузumi, раъзилари, ички ва ташқи сийосати, иқтисодиёти, ишлаб чиқариш салоҳияти, илм-фан, маданияти, тарихий ва замонавий меъморлик ёдгорликлари, миллий қадриятлари ва урф-одатлари ҳақидаги маълумотлар жамланган.

Эътиборли томони шундаки, бундан ташқари кўпгина вилоятнинг республика ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги ўзига хос ўрни, җўрғоғи, тупрок-иқлим шароити, ўсимликлар ва ҳайвонот дунёси, табиий бойликлари ҳақида мақолалар юз кўриб чиқилди, турли соҳага оид 800 дан кўпроқ рангли сурат билан безатилди.
(ЎЗА)

АРИҚ ҚАЗИГАН

СУВ ИЧАР

Азалдан маълумки, қуёш ҳарорати, серҳосил тупроқ, тоза сув, мусаффо ҳаво деҳқончиликнинг асоси ҳисобланади. Бунда айниқса, ер ва сув мутаносиблиги алоҳида ўринга эга. Айниқса, асосан сугориладиган майдонларда деҳқончилик қилувчи Ўзбекистон учун ана шу мувозанат ҳал қилувчи аҳамиятга эга.

Шу боисдан ҳам ўзбек деҳқони ерни нечоғлик эъозласа, ариқ қазичи, сув йўллари тозалаш, шўр ювиш сингари тадбирларни шунчалик юқори ўринга қўяди. Сир эмас, собиқ иттифоқнинг ҳомашё манбаига айлиб қолган ўлкамизда ана шу мувозанат издан чиқиб кетганди. Ана шу бузилиш қанчалик оғир оқибатларга олиб бориши мумкинлигини биз лоақал Орол денгизи мисолида равшан кўрдик.

Бугун қишлоқ ҳўжалигида туб ислохотлар ўтказилаётганлиги, шўбхасиз, истиқлол берган энг улкан имкониятлардан биридир. Зеро, шу тўфайли тармоқда монокультурага, ерларнинг, дарё-ларнинг шўрланиши, пировадига, бутун мамлакат муҳитининг зарарли моддалар билан захарланишига, ҳуллас, табиатдаги табиий мувозанат бузилишига чек қўйилди. Қолаверса, соҳада мулк шакли ўзгариб, деҳқон ернинг чинакам соҳибига айланмоқда. Бу эса самарадорлиқни, махсусдорликни, охири-оқибатда қишлоқ аҳли турмуш даражасини оширишга хизмат қилиши назарда тутилган.

Аммо, афсуски, кейинги йилларда қатор объектив ва субъектив сабаблар тўфайли тармоқда жиддий муаммолар кўндаланг бўлиб турибди. Шулардан бири ерларнинг мелиоратив аҳоли, умуман, ерга, сувга муносабат масаласидир.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг ўтган йил якуларини ва жорий йилнинг устувор вазифаларига бағишланган мажлисида Президент Ислоҳ Каримов қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришнинг энг муҳим омилари ерга муносабат масаласи эканлигини алоҳида, тақрор ва тақрор ўқитиб ўтди. Бугунги кунда республикада сугориладиган майдонларнинг 50 фоизи мелиоратив ҳолатини яхшилашга муҳтож эканлиги, шўрланган ерлар 2 миллион гектарга етгани гоёт ташвишлидир.

Шундай бўлутариб, ҳўжалик ҳудудида фрик ва зовурларни тозалаш ишлари талаб даражасининг 60-70 фоизга қолиб келаётганлиги билан мурося қилиш мумкинми? Таъкидландики, ушбу кўрсаткич Қашқадарё вилоятида 35-40, Сирдарё ва Жиззахда 30-60 фоизи ташкил этади. Худди шу вилоятлардаги сугориладиган ерларнинг асқарият қисми чўл зоналардан ўзлаштирилгани, бинобарин, коллектор ва дренаж ишлари бу ерларда алоҳида муҳим, ўта зарур аҳамиятга эга эканлигини ҳисобга олсак, юқоридаги рақамлар моҳиятида қанчалик катта зарар борлигини тасаввур этиш қийин эмас.

Мажлисида ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга етарли аҳамият берилмаётгани жиддий танқид қилинди. Бу борадаги ишлар изчил олиб борилмаётгани, ушбу йўналишда, шунингдек, янги ерларни ўзлаштириш, коллектор-дренаж тармоқларини маънавият, халқ таълими ҳодимлари, шу соҳага маъсум бўлган вилоят, туман ҳокими ўринбосарлари иштирок этдилар.

МАНГУ ТАФАККУР ТИМСОЛИ

Улкан ҳисса қўшган буюк мутафаккирлар етишиб чиққан. Фақат Хоразмий тахаллуси билан танилган олимлар юз нафардан зиёддир. Абу Райҳон Беруний, аз-Замашарий, Наҳмиддин Кубро, Паҳлавон Маҳмуд, Оғаҳийларнинг ўзи бир олам. Воҳа ва унинг донишмандлари ҳақида инглиз, фрдуц, венгер ва ариб олимлари ўзларининг юксак баҳорсини ёзиб қолдирган. Мақсуд китобларнинг юртимизда вуҷудга келиши бежиз эмас. Хоразм - Аллоҳ назар солган заминдир.
(Давоми 4-бетда)

Ҳаётида ҳам муҳим аҳамият касб этаётганидан далолат беради. Яқинда Урганч қурилиш коллежида бўлиб ўтган воҳа олимларининг йиғилиши "Авесто" ни ўрганши ва тарғиб қилиш масаласига бағишланди. Республика Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 29 мартдаги мақсуд сано буйича қабул қилган қарорининг бажарилиш ҳарақат дастури белгилаб олинди. Ўтказилган анжуманда воҳанинг кўзга кўринган олимлари, ёзувчи, журналистлар, маданият ва

маънавият, халқ таълими ҳодимлари, шу соҳага маъсум бўлган вилоят, туман ҳокими ўринбосарлари иштирок этдилар. Келинг, китоб мазмун-мундарижаси, уни тарғиб қилиш ҳақидаги фикр-мулоҳазаларга қулқ тутаёллик:
Абдулла СОТЛИҚОВ - УДУ ДОЦЕНТИ: - Аввало, "Авесто" ватани - Хоразм замини ҳақида икки оғиз сўз. Бу табарук тупроқда жонхон илм-фанига

Ҳаётнинг соғлом авлод бўлиб камол топмоқликлари учун Юртбошимиз ташаббуси билан қатор ислохотлар ўтказилаётган бир пайтда жамиятимиз ҳуснига доғ бўлиб тушайтган болаларимиз билан боғлар кўзга қури-ниб қоляпти. Барчасига бутун мамлакатимиз томонидан қатор чора-тадбирлар ишлаб чиқилаптики, булар ҳақида мулоҳаза юртимаслик, сўз очмаслик мумкин эмас. Ҳўмладан, Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 21 сентябрдаги "Воҳа етмаганлар ишлари буйича комиссиялар фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида"ги қарорига мубофиқ республикаимиз бўйлаб ҳар бир туман ва шаҳар ҳокимликларидега воҳага етмаганлар ишлари комиссияси ташкил этилди. Бу борада қисқа фурсат ичида бир қанча тадбирлар амалга оширилди.
Тан олиш керак, ҳозир "Ҳолва деган билан оғиз чўчирибми?" дея ижобий ўзгаришларга ишонсизлик назари билан қараётганлар ҳам бор. Айниқса, биз - журналистларни ноҳосилликда, танқидий нигоҳдан айирқолашганида айблаётганлар ҳам топилди.
Аммо, келинг, шу ўринда журналист таҳлили эмас, балки юқорида сўз юритаётганимиз - воҳага етмаганлар ишлари комиссиялар доирасида фаолият кўрсатаётган масъул шахс мулоҳазаларига эътибор қаратаёллик.
(Давоми 2-бетда)

КУННИНГ МУҲИМ ВОҚЕАЛАРИ

- Ўзбекистон Республикаси Прокуратурасининг кенгайтирилган ҳайъат мажлисида прокуратура идораларининг ўтган йилги иш фаолияти ҳамда давлатимиз раҳбари Ислоҳ Каримовнинг Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш янқуларини ва 2001 йилда иқтисодиётни эркинлаштириш ва ислохотларни чуқурлаштиришнинг устувор йўналишларига бағишланган мажлисидаги маърузасидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама этилди.
- Ўзбекистон Республикаси Олий ҳўжалик судида «Акциядорлик жамиятлари ва қимматбаҳо қоғозлар» мавзусида халқаро семинар бошланди.
- Наманганда Олий Мажлисининг матбуот ва ахборот бўйича ишчи гуруҳи ташаббуси билан ташкил этилган журналистларнинг худудий семинар-кенгаши бўлиб ўтди.
- Навоий туманидаги «Зарафшон» ширкат ҳўжалиги марказида янги қишлоқ врачлик пункти фойдаланишига топширилди. Даволаш маскани қурилиши учун вилоят ҳокимлигининг капитал қурилиш бошқармаси томонидан 32,1 миллион сўм маблағ сарфланди.
- Республика Маънавият ва маърифат кенгаши қошидаги миллий мафкура илмий тарғибот марказида талаба ёшлар билан бўлган давра суҳбатидега Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислоҳ Каримовнинг ёшлар масалаларига бағишланган мажлисида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама этилди.
- 15 март куни Алишер Навоий номидаги катта опера ва балет театри биносида «Интернет.UZ» биринчи миллий интернет-фестивали ўтказилди. Миллий матбуот марказида журналчилар билан бўлиб ўтган учрашувда фестивал ташкилотчилари тадбирга тайёргарлик ҳақида маълумот беришди.
- «Ўзбекистон» телеканалининг «Муסיка» бош муҳарририятида уюштирилган баҳсда замонавий ўзбек қўшиқчилигининг савияси, тинглоччи диди, қўшиқ матнлари, санъатда эркинлик масъулияти ҳақида сўз борди.

СЕН ЕРНИ БОҚМАСАНГ, ЕР СЕНИ БОҚМАЙДИ

Маълумки, қишлоқ ҳўжалиги иқтисодиётининг анча оғир соҳаларидан бири ҳисобланади. Бу ҳақидаги ислохотлар баъзи ерларда муваффақиятли амалга оширилаётган бўлса, айрим жойларда нуқсон ва камчиликлар ҳам учраб турибди.

Дон этиштиришда том маънодаги мустақилликка эришиш, пахтачиликни ривожлантиришда замонавий тажрибаларни

ПУДРАТНИНГ ҚУДРАТИ НИМАДА?

(Биринчи мақола)

кўнғайиш, деҳқончиликни механизациялашда янги техника ва технологиялардан фойдаланиш, фермерлик, тадбиркорлик, оила пудрати, ширкат сингари саъй-ҳарақатларни янада авж олдириш шу куннинг муҳим вазифалари бўлиб қолди. Юртбошимиз қатор катта йиғинларда, хусусан, куни кеча бўлиб ўтган Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш янқуларини ҳамда 2001 йилда иқтисодиётни эркинлаштириш бўлмаиди. Зотан, кўпчилик ҳолларда пудратда ишлаётган оилалар шартнома мажбуриятларини бажара олмаётдилар. Шунингдек, ширкат ва жамоа ҳўжалиқларининг раҳбарлари ҳам шартномавий мажбуриятларини тўлиги билан адо этолмаётган ҳоллар кам эмас. Ҳар икки ҳолатда ҳам ер, сув, меҳнат заҳираларидан фойдаланиш самараси паст бўлмоқда. Бу "сир" ларни ушбу соҳада юрганлар яқши билади.
(Давоми 2-бетда)

ЮРАК АРДОҒИДА ЯШАЙДИ ВАТАН

ЎҚИЛДИЗ

Инсон туғилган кунинда дунёга келган маконга киндик қони тўкилади. Уша тупроққа одамзотнинг меҳри ҳам сингади. Бу меҳрин на ўчириб, на қўчириб бўлади. Бу меҳр онамизнинг оқ сўти-ла камол тапади. Бизни балоқазолардан асрайди. Бу меҳр Ватанинг тупроғини покиза туттишга ундайди. Йиллар бизни энг ақин кишилардан жудо этади. Улим - ҳақ. Улмоқ ҳам бир мерос. Ўз эгасини сира ҳам адашмай топадиган мерос. Она тупроқ эса бир куни ўз бағрига олади. Тупроқ гамларимизни ариатади, дардларимизга малҳам бўлади. Ота-онамизнинг бослан изларини кўзи билан юрак билан ҳис эта-

миз бамисли бизнинг ўқилдимиз бўлса, дўсту қадрдонлар меҳри шу тупроқда ором олаётган яқинларимиз тимсоли ўқилди эндидаги сонсиз илдиҳчалардир. Бу меҳр абадийдир. Бизнинг жамки орзу-ниятларимиз ўтмиш ва келажакимиз битта маконда туташади. Бу она-Ватандир.
ТАУЙГУ

Тарих китобларини арақласам, юрагимда бир армон тош каби чўкиб ётганини ҳис қиламан. Бу армон Спитамену Жалолдинлардан меросдир, балки. Афсонага айланган Тумарис хиссасида ёзилишга, унинг мард ўлиги Спарангиннинг ганимлар қийли билан қўлга олади.
(Давоми 4-бетда)

САРЧАШМА

Бу йил октябр ойда Хўзна Хоразм заминиде битилган зардуштийларнинг китоби «Авесто» яратилганининг 2700 йиллиги дунё микёсиде кенг нишонланади.

Бу ҳақда ЮНЕСКО бош конференциясининг 1999 йил ноябр ойда Парижда бўлиб ўтган 30-сессиясида қарор қабул қилинган китобнинг ҳаёдон халқлари маданият

НАМАНГАННИНГ МАВЖЛИ ДАРЁСИ ЭДИ

Улкан ҳисса қўшган буюк мутафаккирлар етишиб чиққан. Фақат Хоразмий тахаллуси билан танилган олимлар юз нафардан зиёддир. Абу Райҳон Беруний, аз-Замашарий, Наҳмиддин Кубро, Паҳлавон Маҳмуд, Оғаҳийларнинг ўзи бир олам. Воҳа ва унинг донишмандлари ҳақида инглиз, фрдуц, венгер ва ариб олимлари ўзларининг юксак баҳорсини ёзиб қолдирган. Мақсуд китобларнинг юртимизда вуҷудга келиши бежиз эмас. Хоразм - Аллоҳ назар солган заминдир.
(Давоми 4-бетда)

"НИҲОЛЛАР"ГА ПАРВАРИШ ЛОЗИМ

Болажон халқимиз. Фарзандларимизнинг қулгисини, кўнғилхотиржамлиги бизнинг кувончимиз. Лекин, бугун барча болаларимиз кўзида шодлик учқунларини қўрқимизми? Билиб-билмай қилиб қўйган гунаҳларни сабаб ҳали воҳага етмай жиноятчилар сафига кирайтган мурғак қалб эгалари тақдирини эндиликда бефарқ қараш мумкинми?

Юқ, асло! Юз бора таъкидлаётганимиз - буюк келажакимиз эгаларининг соғлом авлод бўлиб камол топмоқликлари учун Юртбошимиз ташаббуси билан қатор ислохотлар ўтказилаётган бир пайтда жамиятимиз ҳуснига доғ бўлиб тушайтган болаларимиз билан боғлар кўзга қури-ниб қоляпти. Барчасига бутун мамлакатимиз томонидан қатор чора-тадбирлар ишлаб чиқилаптики, булар ҳақида мулоҳаза юртимаслик, сўз очмаслик мумкин эмас.

Ҳўмладан, Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 21 сентябрдаги "Воҳа етмаганлар ишлари буйича комиссиялар фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида"ги қарорига мубофиқ республикаимиз бўйлаб ҳар бир туман ва шаҳар ҳокимликларидега воҳага етмаганлар ишлари комиссияси ташкил этилди. Бу борада қисқа фурсат ичида бир қанча тадбирлар амалга оширилди.
Тан олиш керак, ҳозир "Ҳолва деган билан оғиз чўчирибми?" дея ижобий ўзгаришларга ишонсизлик назари билан қараётганлар ҳам бор. Айниқса, биз - журналистларни ноҳосилликда, танқидий нигоҳдан айирқолашганида айблаётганлар ҳам топилди.
Аммо, келинг, шу ўринда журналист таҳлили эмас, балки юқорида сўз юритаётганимиз - воҳага етмаганлар ишлари комиссиялар доирасида фаолият кўрсатаётган масъул шахс мулоҳазаларига эътибор қаратаёллик.
(Давоми 2-бетда)

КЕЛГУСИ СОНДА:

НАМАНГАННИНГ МАВЖЛИ ДАРЁСИ ЭДИ

ДАСТУРГА ЎЗГАРТИРИШ КИРИТИЛДИ

ПАҲЛАВОНЛАР ҲАР КУНИ ТУГИЛМАЙДИ

63-модда Оила жамиятининг асосий бўлиши ҳамда жамият ва давлат муҳофазасида бўлиш ҳуқуқига эга. Ниҳоҳ томонларнинг ихтиёрий розилиги ва тенг ҳуқуқлигига асосланади.

ОИЛА - ЖАМИЯТ ТАЯНЧИ

Республикада 4 миллионга яқин оила мавжуд. Шундан ярмидан кўпроги қишлоқ жойларида яшайди. Бу оила-тартиб 5-7 аъзодан, 12 фойз эса 10 ва ундан ортиқ аъзолардан иборат. Оиланинг жамиятда тутган ўрни ва иштирокини янада ошириш, оиланинг ҳуқуқий, ижтимоий, иқтисодий, маънавий-ахлоқий манфаатларини ва фаровонлигини давлат томонидан қўллаб-қувватлашни кучайтириш мақсадида бир қатор тадбирлар олиб борилмоқда. Зеро, Ўрта Осиёнинг 1998 йили "Оила йили" деб эълон қилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси 1998 йил 27 январдаги қарори билан "Оила манфаатларини таъминлаш борасида 1998 йилда амалга ошириладиган тадбирлар тўғрисида"ги давлат дастурини тасдиқлади. Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 2 февралдаги қарори билан Республика "Оила" илмий-амалий маркази ташкил этилди. Ўзбекистон мустақил давлат сифатида 1995 йил 6 мартда "Оналикни муҳофазасида қилиш тўғрисида"ги Конвенцияга қўшилди.

Оила жамиятнинг узвий қисми бўлиб, у қанча барқарор бўлса, жамият ҳам шунча мустаҳкам бўлади.

Оила айни вақтда жамиятнинг ўзига хос ижтимоий муассасасидир. Оиланинг бу хусусияти аввало унинг жамият манфаатлари билан ҳам-барчас боғлиқ эканилигидан ҳамда ижтимоий вазибаларидан яққол аж эҳти. Президентимиз "Оила жамиятнинг асоси ва бошланғич заррасидир. Оила фаровонлиги, болаларни маънавий ва ҳисмоний жиҳатидан соғлом қилиб тарбиялаш мамлакат бойлигининг ва куч-қудратининг негизидир" деган эди.

Оила тор маънода, эр-хотин ва фарзандлар иштирокида. Кенг маънода оила қонраиндошлар иштирокидан шаклланиб бўлади.

Ниҳоҳ оила вужудга келишининг бирдан-бир асоси бўлиб ҳисобланади. Ниҳоҳ никоҳланувчи шахсларнинг никоҳдан бўлган даврида эр-хотин никоҳдан ажратилган тақдирда уларнинг мулкий ҳуқуқ ва мажбуриятларини белгилөөчи қилинув ҳисобланади.

Ниҳоҳ, эркак ва аёл ўртасидаги ихтиёрий розилик ва тенгликка асосланиб тузилган эркин иттифок бўлиб, унинг мақсади оила қуриш, болаларни умуминсоний қадриятлар ва анъаналар асосида тарбиялашдан иборат.

Республикада ҳар йили 200000 га яқин никоҳ қайд қилиниши, 400000 га яқин киши никоҳга кириши мумкин. Ниҳоҳ тузушининг муҳим шартларидан бири - никоҳланувчиларнинг ўзаро розилигидир. Ниҳоҳни ўзаро розилик асосида тузиш шартли уни эркин ва тенглик принциплари асосида вужудга келишини таъминлади.

Ниҳоҳ эркин тузилиши учун берилган розилик ҳақиқий бўлиши, у қўриқтириш, зўрлик, алдаш ёки никоҳланувчиларнинг бири ёхуд ҳар иккисига руҳан таъсир қилмасдан олинган бўлиши шарт.

Ниҳоҳни тузиш тартиби Ўзбекистон Республикаси "Оила Кодекси"нинг II-бўлими, 13-17-моддаларида аниқ кўрсатилган. Шунингдек, никоҳ тузиш ва фўқаролик ҳолатлари билан боғлиқ масалалар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 12 апрелдаги 171-сонли Қарори билан тасдиқланган "Фўқаролик ҳолати далолатномаларини қайд этиш қоидалари"да батафсил кўрсатилган.

Ниҳоҳни қайд этишда гувоҳларнинг сони икки кишидан кам бўлмаслиги керак.

Ниҳоҳ фақат никоҳланувчиларнинг иштирокида қайд этилади. Ниҳоҳи қайд этилган шахсларнинг паспортига ёки шахсини тасдиқловчи бошқа ҳужжатларига штамп босилиб, никоҳ қайд этилган вақт ва жой, никоҳланган шахсларнинг фамилияси, исми ва отасининг исми, тузилган йили ёзиб қўйилади.

Ниҳоҳ тузиш бўйича ўрнатилган қоидалар бузилганда суднинг ҳал қилув қарори билан бундай никоҳ ҳақиқий эмас деб топилади.

Хуллас, Республикада оила муаммоси билан боғлиқ масалалар ҳар доим ҳукуматимиз эътиборида бўлиб "Соғлом авлод", "Она ва бола" дастурларида ўз аксини топмоқда. Ана шунинг асоси сифатида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Она ва бола" давлат дастурининг қабул қилиниши ҳам Конституцион талабини янада мустаҳкамлайди.

Жуманазар ХОЛМУМИНОВ, ҳуқуқшунос олим.

Ҳазилқент шахридаги тошни қайта ишлаш акциядорлик жамиятида бугунги кунда қурилиш соҳасида зарур бўлган сифатли гранит тошлар ишлаб чиқарилмоқда. СУРАТДА: моҳир тоштарош Тельман Нишонбоев.

В.ПОРТНОВ олган сурат.

ПУДРАТНИНГ ҚУДРАТИ НИМАДА?

(Боши 1-бетда)

Бундай жараёнлар олинаётган ялпи ҳосилнинг, жумладан, умуман ҳосилдорликнинг паст бўлишига олиб келмоқда. Оила пудратининг самарали бўлиши учун меҳнатни бу шаклда ташкил қилиш, қатор ҳуқуқий, ташкилий, иқтисодий ва технологик омилларга алоҳида эътибор бериш ва уларга риоя этиш талаб қилинади. Бу омиллар қуйидагилардан иборат: Биринчидан, меҳнатни оила пудрати асосида ташкил қилаётган одамларга ер участкалари узоқ мuddатга (уч йилдан кам бўлмаган) бирикитиб берилиши шарт.

Иккинчидан, пудратчи билан ширкат ёки жамоа ҳўжалиги раҳбарияти ўртасида барча муносабатлар шартнома асосида олиб борилиши керак. Мазкур шартномада муносабатларнинг ҳуқуқий, ташкилий, иқтисодий ва технологик жиҳатлари ўз ифодасини топиши лозим.

Учинчидан, пудратчининг иш ҳақи маҳсулот этиштиришдан олинмаган даромаднинг бир қисми бўлиб, маҳсулот этиштириш даврида шу даромаднинг 70 фойзи ҳисобидан бўнақ олиб туриши мақсадга мувофиқдир. Демак, пудратчига ишбай ҳақ тўланмайди, балки ўзига бирикитиб берилган ер ҳудудида тадбиркорлик билан даромад олиши лозим.

Тўртинчидан, барча ҳисоб-китоб ишлари, сарф-харажат ва олинадиган даромад чек усулида юриштилиши керак. Чеқда пудратчининг маҳсулот этиштириши учун талаб қилинадиган моддий-техникавий омиллар, унга кўрсатилмаган сервис хизмати ва даромад ҳисобидан олиб турадиган бўнақ миқдори кўрсатилиши шарт.

Беҳинчидан, ширкат ҳўжалигининг бошқарув аппарати эски маъмурий-буйруқбозлик усулидан воз кечган ва ўзининг асосий вазибаларини самарали фаолият кўрсатишга қаратган бўлиши, шу тариха ўз саъй-ҳаракатлари учун моддий ва маънавий жавоб берадиган ишчи аппаратига айланиши керак.

Олтинчидан, ишчилар сони билан бошқарув таркиби ҳодимлари меъерий миқдорда бўлиши лозим. Ортиқча қучлар бошқа иш-

ларга ўтказилиши керак. Еттинчидан, ширкат ҳўжалигида меҳнат оила пудрати асосида ташкил этилганда ҳўжалик юриштининг бу услубида бригада, бўлим, участка каби ички тизимлар бўлмаслиги шарт. Шунингдек, ҳисобчилар ҳам бўлмайди. Чунки, пудратчи шартномани ширкат раҳбарияти билан тузади ва шартномада бригада, бўлим, участка каби бўгинларга ўрин қолмайди. Уларнинг бажариб келган вазибалари эса сервис хизмати кўрсатиш бўлимлари зиммасига юклатилиши лозим.

Биз юқорида пудратчи тадбиркорлар тўғрисида сўз юритдик. Шундай қилиб, тадбиркор бўлиш учун маълум бир шахс бирор мулк ёки асосий восита соҳиб бўлиши, ана шуларни ишлашти йўли билан даромад олиши устида фаолият юритади. Шундай экан, пудратчи бирикитиб берилган ер участкаси унинг асосий воситаси ва унга берилган пай улиши унинг мулк ҳисобланади. Шу ерда меҳнат қилиб, қанча юқори ҳосил олса, унинг даромади шунчалик кўп бўлади, ҳаёти фаровонлашиб боради.

Ер участкасини пудратчига бирикитиб беришда яна бир муҳим масалага эътибор беришимиз керак. У ҳам бўлса ер участкасининг ҳажмидир. Бугунги кунда ер майдонининг ҳажми илмий асосланган меъёрлар бўйича белгиланиши тавсия қилинган бўлишига қарамадан, аксар ҳолатларда бунга риоя қилинмайди. Бизнинг фикримизча, ер майдонлари ҳажми шундай белгиланиши керакки, ундан олинадиган даромаддан пудратчига бериладиган қисми пудратчи оила аъзолари билан бемалол ҳаёт кечиришига ёҳуд бир оиланинг йиллик сарф-харажатларига етарли бўлиши шарт. Ер майдонларининг ҳажми юқоридаги талабларга жавоб бергандагина ердан ҳамда ишчи қучларидан самарали фойдаланган бўлаемиз.

Р.ХУСАНОВ,
Ўзбекистон Бозор ислохотлари илмий-тадқиқот институти директори,
иқтисод фанлари доктори,
профессор.

«МАРОҚАНД» - ТАДБИРКОРЛАР ХИЗМАТИДА

Республика товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси қошидаги «Мароқанд» ахборот марказининг қундалик тижорат хабарларида Окқўргондаги «Бўстон» хусусий корхонаси маҳсулотлари ҳақида маълумотлар пайдо бўлди. Унда ёзилишича, бу ерда тайёрланаётган қурилиш материаллари, айниқса, йўлакбоп чирой-

ЖАРАЁН
лаштириб оммалаштираётгани, шунингдек тижорат хабарлари, бизнес олами янгиликларини бепул етказиб бераётгани боис тадбиркорлар эътиборини тортмоқда. Бирок унга бевосита ула-

Оқдарё тумани пахтакорлари плёнка остига чигит экишда дастлабки тажрибаларга эга. Бу йилги мавсумда эса ўтган йилги ҳатоларни такрорламаслик мақсадида тумanning "Янгиқўрган", Р.Ҳамроев номили, Амир Темур номили, "Самарқанд" ҳўжаликларида плёнка остига чигит экишга тайёргарлики таҳлил этувчи алоҳида сино майдончалари ташкил этилди. Айниқса, А.Темур номили, "Янгиқўрган" ширкат ҳўжаликлари сино майдончаларида иш авж паллага кирган. Бу ҳўжаликларнинг етук мутахассислари, механизаторлар аниқ қулларда мавсумга тахт қилиб қўйилган 20 дан ортиқ чигит экиш сеялкаларини шу майдонларда синодан ўтказмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: 1. А.Темур номили ширкат ҳўжалиги бош муҳандиси У.Одиллов, муҳандис Мамардинов ҳамда З.Алоновлар. 2. "Янгиқўрган" ширкат ҳўжалиги муҳандиси Н.Шукриллаев, механизатор Р.Ҳажабов, механик К.Болтабоев. 3. Марказий устакхона чилангари Ш.Болиев, бош уста Н.Давронов, синовчи З.Абдусалимовлар иш устида.

"НИҲОЛЛАР"ГА ПАРВАРИШ ЛОЗИМ

(Боши 1-бетда)

Сирдарё вилояти ички ишлар бошқармаси вояга етмаганлар билан ишлаш инспекцияси бошлиғи подполковник Тўлқин Мўминовнинг қуйидаги фикрлари кишини сергак торттирса, ажабмас:

-Вилоят бўйича 18 ёшгача бўлган болалар, ўсмирлар жами 139 минг нафар. Вазирлар Маҳкамасининг қарори чиққач, бир ой мuddат ичида вилоят миқёсида вояга етмаганлар ишлари комиссиялари тузилди (ҳар бир туман ва шаҳарда). 2000-2005 йилларга мўлжалланган дастурлар ишлаб чиқилди. Бу комиссиялар таркибида халқ таълими бўлими, ўсмирлар диспансери, спорт кўмитаси, Маънавият ва маърифат марказининг бўлимлари, хотин-қизлар кўмиталари билан биргаликда бевосита биз ВЕН ҳодимлари ҳам баҳамжихват иш бошлаганимиз. Демак, 139 минг нафар болажонларга жавобгар ҳисобланамиз. Табиий, барча-на бу комиссияларнинг иш жараёнида эришган натижалари қизиқтиради. Шундан келиб чиқиб, биргина жиҳат - вояга етмаганларнинг жиноят оламига кириб қолиши ҳолатларига чек қўйиш учун амалга ошираётган ишларини (афсуски, ҳали кескин бурилиш ясайдиган мусбафакциялар қўлга киритилмади) ҳусусида гаплаш-сақ.

Айни дамгача 577 нафар ўсмир ҳўқўбузарлик ва жиноятчилик содир этганликда айбланган, улар бўлиқимиз

рўйхатида туришди. Тўғри, бу у қадар аянчли ҳол эмасдек туюлиши мумкин. Лекин "Жиноятчи" деган тамга босилган биргина бола тақдирини ҳам четга суришга ҳаққимиз йўқ. Хўш, вояга етмаганлар ўртасида жиноятчилик ва ҳўқўбузарликнинг қайси турлари учрайди? Буларга туртки деб қайси сабабларни кўрсата оламиз? Ўтган йил мисолида буларни таҳлил қилиб кўрай-лоқ.

Вояга етмаганлар билан боғлиқ жиноятлар 1999 йилга нисбатан ўтган йилда 3,2 фойизга камайди. Одам ўлдириш, тан жароҳати етказиш каби энг оғир жиноятлар икки ҳисса қисқарди. Асосий жинойий ҳолатлар давлат ва шахсий мулкни ўғирлашда кузатилди. Таҳлиллар шуни кўрсатдики, 14 ёшдан 16 ёшгача бўлган ўсмирлар кўпроқ майда ўғирлик (товуқ, велосипед ўғирлаш каби)га қўл урганлар. Ундан

юқори 18 ёшгача бўлганлар ўртасида эса давлат мулкига тажовуз қилиш кўп бўлди. Албатта, ҳозир мактабни тамомлаб, на ўқиб, на иш билан банд бўлмаган болаларимиз ота-она, маҳалла-қўй бепарволиги туфайли бундай йўлларга кириши табиий. Лекин, қизғин шундаки, энг кўп ўғирлик мактаб ўқувчилари (16 та), ҳунар-техника ўқув юрталари талабалари (7 та) томонидан содир этилган.

Яна бир оғриқ нуқта. Аср вабоси, башарият қушандасига айланган гиёҳвандлик, ичкиликбозлик домига тушиб қолаётган ёшлар ҳам йўқ эмас. Мана шу сабаб билан биз аниқлай олган 18 нафар бола назоратимизда туради. Айниқса, Сирдарё, Ширин ва Бойвут туманларида вояга етмаганлар ўртасида гиёҳвандлик кенг ёйилган.

Тегишривлардан шу аниқландики, болалар ва ўсмирлар

ўртасида жиноят асосан тунда содир этиларкан. Бундан ҳулоса шуки, оила муҳитининг яхши эмаслиги, ота-она, қариндош-уруғ, маҳалла-қўйнинг қоқайдлиги сабаб болаларимиз кўзида афсус-надомат кўряемиз.

Мавжуд муаммоларнинг сабаблари аниқ. Мисол учун, қишлоқ жойлардан фарқли ўлароқ шаҳарларимизда очилган тунги қўнгилочар жойларда вояга етмаганларнинг бўлиши кенг тус олди. Мени кеңиришсин-у, ҳали она суги оғзидан кетмаган қизчаларнинг, болаларнинг ярим тунгача дискотекаларда сакраб ўйнаши, ўзалари айтмоқчи - "маданий ҳордик" чиқаришлари алал-оқибат ахлоқий меъёрларимизнинг бузилишига олиб келмаяптими?! Бу жойлар ичиш, чекишга ружу қўйган қиз-йигитларнинг масканлари айланган қўлланма қўймақими?! Очғи, биз ҳар кеч дискотека биллардхонага отланган қиз-йигитларнинг йўлини тўсиб, уларга қайтара олмаيمиз. Бунга ҳаққимиз йўқ. Фақат мактабларда тушуштириш ишларини олиб бориш ва ота-оналарини ҳўшёрликка қорлаш, энг муҳими, эртанги кун эгалари маънавиятга эътиборни суъайтирмаслигимиз лозим. Ёшлар муаммосига айланган ишсиликни бартараф этиш, уларда катта умидни уйғотиш, беписандлик, бефарқлик иллатларини йўқ қилиш бизнинг галдаги вазибаларимиздир.

Ф. МАҲҚАМОВА

МЕҲНАТИМИЗ ҚАЧОН ҚАДР ТОПАДИ?

Мен Гурлан тумани "Амурдёр" ширкат ҳўжалигида яшайман ва шу ҳўжаликда пудратчилар бошлиғи бўлиб ишлайман. Мамаляқатимиздаги ўзгартиришлар, айниқса, қишлоқ ҳўжалиги соҳасидаги янгиликларни кўриб, эшитиб Ниҳоҳда қувонаман.

Аммо "Амурдёр" ширкат ҳўжалигида ислохотлар ниҳоятда суст борапти. Пудратчиларнинг меҳнат фаолияти учун етарли шарт-шароитлари яратилмаганлиги сабаб уларнинг меҳнатлари қадрсизланган. Шунинг учун мен газетаяга мурожаат қилишга мажбур бўлдим. Газета зора муаммомизни енгиллаштиришга ёрдам берса, деган ниётда қўлимга қалам олдим.

Ширкат ҳўжалиги аъзоларини ташвишлантараётган нарсая ҳўжаликда экин экиш режаларининг барбод бўлаётганидир. 2000 йилда ҳўжалик далаларида 353 гектар ерда экин экилиди, холос. Ноинсофлик шу даражага бориб етдики, раис Э.Содиқов бошқа экинлар ҳисобидан ҳам минг гектарга яқин ерга шолӣ эктириб ҳисоботда 172 гектар деб кўрсатди. Масалан, дон экинлари 110 гектар, қанд лавлага 66 гектар, беда 37 гектар ҳашаки лавлага 12 гектар ва бошқа экинлар ҳам шу тарзда кам экилган. Бошқарув раиси ҳўжалик жамағатимизга йил бошида ўз ҳисобидан 5946300 сўм маблағ қўшган экан. Йил охирида эса оғибордан 96 тонна шолӣнинг ҳар килосини 37 сўмдан олиб, қарзини тўла-тўқис ундириб олди. Лекин бошқа ширкат аъзоларига бу шолӣнинг ҳар бир килосини 100 сўмдан нархланди. Пудратчиларнинг машаққатли меҳнатлари звазига оғиборга жамланган шолӣ Э.Содиқовнинг ноқонуний хатти-ҳаракатлари туфайли бир кундайк совирилди.

Мен ҳам 2000 йили 23 гектар ерга шолӣ экан эдим. Аммо раис Э.Содиқов менга таъйиқ ўтказди, фақат 10 гектар бўйича шарт-

нома тузди. Қолган ерларда этиштирилган шолӣ ҳосили қаёққа кетди, бу менга номаълум. Шунингдек, Солий Давленов етакчилигидаги пудратчилар жамоаси ҳам ҳақиқатан 72 гектар ерга шолӣ экишган эди. Аммо шартномада бу миқдор 24 гектар деб кўрсатилди. Бундан асосий мақсад, шолӣ экилган майдонларни яшириб, ҳосилни ҳўфёна ўмарий бўлган.

Ҳўжаликда пудратчилар билан тузилган шартномаларнинг амалий ижроси ва томонларнинг тенг ҳўқуқлиги таъминланмаётганилиги оқибатида пудратчиларнинг қонуний ҳўқуқлари поймол этилмоқда. Қимлардир деҳқон пиширган ошга чангал солса, меҳнатимизни менсимаса, қосамиз қачон оқаради? Қолаверса, муктамар Президентнинг деҳқон бой-бадавлат бўлисин, деб ҳамма шароитларни яратиб бераётган бир кезде Э.Содиқовга ҳўшаган баъзи раислар давлат манфаатидан кўра ўз манфаатларини кўраётганлигини ислохотлар йўлига ғов бўлмайдими?

Ҳўжаликда ишлаб чиқаришнинг бошқа соҳаларида ҳам режалар улда-жўлда. Аммо бошқарув раисининг парвоий фаалақ.

Хуллас, "Амурдёр" ширкат ҳўжалигида ана шунчака гаплар.

Ўролбой РАҲИМОВ,
Гурлан тумани, "Амурдёр" ширкат ҳўжалиги.

ТАҲРИРИЯТГА ХАТ
Ушбу ширкат хати тахирисиз чоп этилаётди. Унда "Амурдёр" ширкат ҳўжалигида кейинги пайтда жиҳдий нуқсонларга, қонун бузилишларига йўл қўйилганлиги қайд этилган. Ўйлаймики, Хоразм вилоят ҳокимлиги, қолаверса, республикамизнинг дахлдор идоралари бу масалага ўзларининг ҳолисона муносабатларини билдирдилар.

ПИЛЛА - 2001

Бу йил Самарқанд вилояти пиллакорлари икки минг тонна қумуш тола тайёрлайдилар. Ишни ҳозирда қоқ бошламасая, тадбирлар кўриб чиқилмасая, муаммолар ўз вақтида ҳал этилмасая қутилган натижага эришиш мушкул.

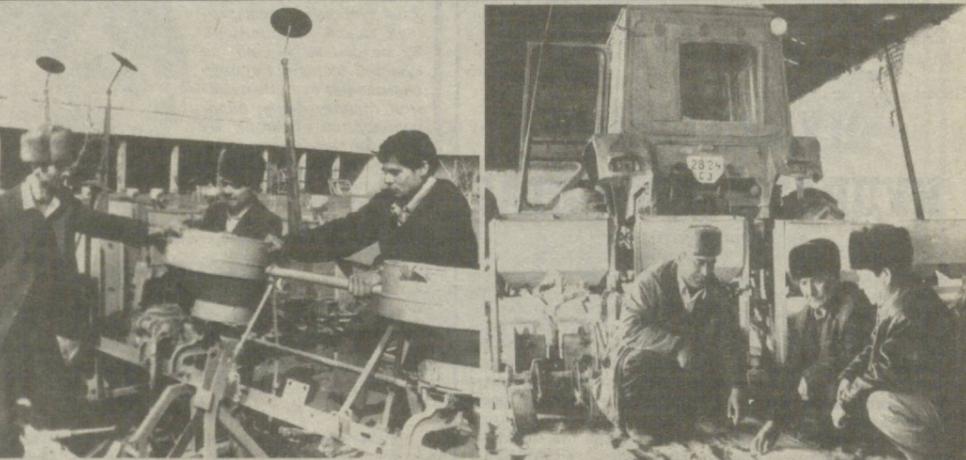
МАВСУМ МАСЪУЛИЯТИ

Вилоят пиллакорларининг Самарқанд қишлоқ ҳўжалик институтида ўтган икки кунлик ишчи семинарида шулар ҳусусида гап борди.

Ўқув семинарида Вазирлар Маҳкамасининг қарорига асосан пилла этиштириш борасида бугунги кунгача ҳўжаликлар билан 1800 тонна хомашё тайёрлаш учун контрактиция шартномалари тузиш ишлари ниҳоҳига етказилганлиги, қўшимча яна 200 тонна пилла топширишга шартномалар имзоланиши учун топшириқлар берилганлиги таъкидланди. Мавжуд 11,958 минг дона яқка қатор тут дарахти ва 5201,5 гектар ердаги тутзорлардан олинадиган барг қўзланган маррани эгаллаш учун етарлидир. Бирок бунинг учун мавжуд тутзорларни суғориш, ишлов бериш, озик-лантиришни бир мuddат ҳам ёддан чиқармаслик керак.

Вилоят "Пилла" акциядорлик бирлашмаси ҳисоботида кўра, пилла этиштирувчи ҳўжаликларнинг ўтган йилги хомашёси учун тўла ҳисоб-китоб қилинган. Галдаги вази-фалар эса жорий йил ҳосили учун керакли бўлган қоғоз, формалин, термометр, психрометр ҳамда иш ҳақларини олдидан аванс тариқасида бериб қўйишдан иборат. Ўқув-семинар катнашчилари шунга ўхшаш масалаларни ҳал этиш йўлларини келишиб олдилар.

("ЎзА) "Туркистон-пресс"

Оқдарё тумани пахтакорлари плёнка остига чигит экишда дастлабки тажрибаларга эга. Бу йилги мавсумда эса ўтган йилги ҳатоларни такрорламаслик мақсадида тумanning "Янгиқўрган", Р.Ҳамроев номили, Амир Темур номили, "Самарқанд" ҳўжаликларида плёнка остига чигит экишга тайёргарлики таҳлил этувчи алоҳида сино майдончалари ташкил этилди. Айниқса, А.Темур номили, "Янгиқўрган" ширкат ҳўжаликлари сино майдончаларида иш авж паллага кирган. Бу ҳўжаликларнинг етук мутахассислари, механизаторлар аниқ қулларда мавсумга тахт қилиб қўйилган 20 дан ортиқ чигит экиш сеялкаларини шу майдонларда синодан ўтказмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: 1. А.Темур номили ширкат ҳўжалиги бош муҳандиси У.Одиллов, муҳандис Мамардинов ҳамда З.Алоновлар. 2. "Янгиқўрган" ширкат ҳўжалиги муҳандиси Н.Шукриллаев, механизатор Р.Ҳажабов, механик К.Болтабоев. 3. Марказий устакхона чилангари Ш.Болиев, бош уста Н.Давронов, синовчи З.Абдусалимовлар иш устида.

Б.АКРАМОВ олган суратлар.

ДУШАНБА, 26

«Ўзбекистон» телеканали 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 8.00-8.45 «Тахлилнома».

8.45, 17.55 ТВ-маркет. 8.50 Улуғ аждодларимизга эхтиром. «Ўзбектеlevision» намоиши: «Бибиқоний».

9.00 2001 йил - Оналар ва болалар йили. «Меҳр нури ёғар доим».

9.30, 11.25 ТВ-метео. 9.35 «Сехрли оху». Мультифильм. 9.50 «Ранглар жилоси».

10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар. 10.05 ТВ-1 кинотеатри. «Нотаниш виллози».

11.30 «Ўзбекистон телерадиоканаллари» хабарномаси.

12.05 «Олам футбол».

12.35 «Олтин тоғ». Телевизион ўйини.

13.00 «Асия».

13.30 «Олам». Телевизион намоиши.

14.10 ТВ-1 намоиш этакди.

14.25 «Балли, раислар!» Телемулобақа.

15.25 Кундузги сеанс. «Кўчатлар».

16.55 «Зиё» студияси намоиш этакди.

17.25 ТВ-клип. 17.30 Экранда - телесериал. «Индаба».

18.10 «Болаликнинг мовий осмони».

18.30 «Тафсилот».

18.45 Мусикий альбом. 18.50 «Бахтли тоғ».

19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 21.55 Эълонлар.

19.30 «Ахборот» (рус тилида) 20.00 Оқшом эртақлари.

20.15 «Биржа ва банк хабарлари».

20.30 «Ахборот».

21.05 «Калбингиз кўшиққа тўлсин».

21.40 «Гийҳандлик аср вабоси».

22.00 «Чемпион билан учрашув».

22.20 Ойнаи жаҳон тақдими.

22.40 «Филипп Марлоу».

23.10 «Ахборот».

23.45 Тунги сеанс. «Хевсур қиссаси».

1.10-1.15 Ватан тимсоллари.

«Ёшлар телеканали» 8.55 Кўрсатувлар дастури.

9.00 «Давр тонги».

10.00 «Янги авлод» студияси: «Уй вазири».

10.45 «Манзур».

10.45-2001 йил - Оналар ва болалар йили.

11.00 «Давр». Хафта ичида.

11.40, 15.45 Мусикий лаҳзалар.

12.05 «Олам футбол».

12.35 «Олтин тоғ».

13.00 «Асия».

13.30 «Олам».

14.10 ТВ-1 намоиш этакди.

14.25 «Балли, раислар!».

15.25 Кундузги сеанс.

16.55 «Зиё» студияси намоиш этакди.

17.25 ТВ-клип.

17.30 Экранда - телесериал.

18.10 «Болаликнинг мовий осмони».

18.30 «Тафсилот».

18.45 Мусикий альбом.

19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 21.55 Эълонлар.

19.30 «Ахборот» (рус тилида) 20.00 Оқшом эртақлари.

20.15 «Биржа ва банк хабарлари».

20.30 «Ахборот».

21.05 «Калбингиз кўшиққа тўлсин».

21.40 «Гийҳандлик аср вабоси».

22.00 «Чемпион билан учрашув».

22.20 Ойнаи жаҳон тақдими.

22.40 «Филипп Марлоу».

23.10 «Ахборот».

23.45 Тунги сеанс.

1.10-1.15 Ватан тимсоллари.

«Ёшлар телеканали» 8.55 Кўрсатувлар дастури.

9.00 «Давр тонги».

10.00 «Янги авлод» студияси: «Уй вазири».

10.45 «Манзур».

10.45-2001 йил - Оналар ва болалар йили.

11.00 «Давр». Хафта ичида.

11.40, 15.45 Мусикий лаҳзалар.

12.05 «Олам футбол».

12.35 «Олтин тоғ».

13.00 «Асия».

13.30 «Олам».

14.10 ТВ-1 намоиш этакди.

14.25 «Балли, раислар!».

15.25 Кундузги сеанс.

16.55 «Зиё» студияси намоиш этакди.

17.25 ТВ-клип.

17.30 Экранда - телесериал.

18.10 «Болаликнинг мовий осмони».

18.30 «Тафсилот».

18.45 Мусикий альбом.

19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 21.55 Эълонлар.

19.30 «Ахборот» (рус тилида) 20.00 Оқшом эртақлари.

20.15 «Биржа ва банк хабарлари».

20.30 «Ахборот».

21.05 «Калбингиз кўшиққа тўлсин».

21.40 «Гийҳандлик аср вабоси».

22.00 «Чемпион билан учрашув».

22.20 Ойнаи жаҳон тақдими.

22.40 «Филипп Марлоу».

23.10 «Ахборот».

23.45 Тунги сеанс.

1.10-1.15 Ватан тимсоллари.

«Ёшлар телеканали» 8.55 Кўрсатувлар дастури.

9.00 «Давр тонги».

10.00 «Янги авлод» студияси: «Уй вазири».

10.45 «Манзур».

10.45-2001 йил - Оналар ва болалар йили.

11.00 «Давр». Хафта ичида.

11.40, 15.45 Мусикий лаҳзалар.

12.05 «Олам футбол».

12.35 «Олтин тоғ».

13.00 «Асия».

13.30 «Олам».

14.10 ТВ-1 намоиш этакди.

14.25 «Балли, раислар!».

15.25 Кундузги сеанс.

16.55 «Зиё» студияси намоиш этакди.

17.25 ТВ-клип.

17.30 Экранда - телесериал.

18.10 «Болаликнинг мовий осмони».

18.30 «Тафсилот».

18.45 Мусикий альбом.

19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 21.55 Эълонлар.

19.30 «Ахборот» (рус тилида) 20.00 Оқшом эртақлари.

20.15 «Биржа ва банк хабарлари».

20.30 «Ахборот».

21.05 «Калбингиз кўшиққа тўлсин».

12.05 «Олам футбол».

12.35 «Олтин тоғ».

13.00 «Асия».

13.30 «Олам».

14.10 ТВ-1 намоиш этакди.

14.25 «Балли, раислар!».

15.25 Кундузги сеанс.

16.55 «Зиё» студияси намоиш этакди.

17.25 ТВ-клип.

17.30 Экранда - телесериал.

18.10 «Болаликнинг мовий осмони».

18.30 «Тафсилот».

18.45 Мусикий альбом.

19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 21.55 Эълонлар.

19.30 «Ахборот» (рус тилида) 20.00 Оқшом эртақлари.

20.15 «Биржа ва банк хабарлари».

20.30 «Ахборот».

21.05 «Калбингиз кўшиққа тўлсин».

21.40 «Гийҳандлик аср вабоси».

22.00 «Чемпион билан учрашув».

22.20 Ойнаи жаҳон тақдими.

22.40 «Филипп Марлоу».

23.10 «Ахборот».

23.45 Тунги сеанс.

1.10-1.15 Ватан тимсоллари.

«Ёшлар телеканали» 8.55 Кўрсатувлар дастури.

9.00 «Давр тонги».

10.00 «Янги авлод» студияси: «Уй вазири».

10.45 «Манзур».

10.45-2001 йил - Оналар ва болалар йили.

11.00 «Давр». Хафта ичида.

11.40, 15.45 Мусикий лаҳзалар.

12.05 «Олам футбол».

12.35 «Олтин тоғ».

13.00 «Асия».

13.30 «Олам».

14.10 ТВ-1 намоиш этакди.

14.25 «Балли, раислар!».

15.25 Кундузги сеанс.

16.55 «Зиё» студияси намоиш этакди.

17.25 ТВ-клип.

17.30 Экранда - телесериал.

18.10 «Болаликнинг мовий осмони».

18.30 «Тафсилот».

18.45 Мусикий альбом.

19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 21.55 Эълонлар.

19.30 «Ахборот» (рус тилида) 20.00 Оқшом эртақлари.

20.15 «Биржа ва банк хабарлари».

20.30 «Ахборот».

21.05 «Калбингиз кўшиққа тўлсин».

21.40 «Гийҳандлик аср вабоси».

22.00 «Чемпион билан учрашув».

22.20 Ойнаи жаҳон тақдими.

22.40 «Филипп Марлоу».

23.10 «Ахборот».

23.45 Тунги сеанс.

1.10-1.15 Ватан тимсоллари.

«Ёшлар телеканали» 8.55 Кўрсатувлар дастури.

9.00 «Давр тонги».

10.00 «Янги авлод» студияси: «Уй вазири».

10.45 «Манзур».

10.45-2001 йил - Оналар ва болалар йили.

11.00 «Давр». Хафта ичида.

11.40, 15.45 Мусикий лаҳзалар.

12.05 «Олам футбол».

12.35 «Олтин тоғ».

13.00 «Асия».

13.30 «Олам».

14.10 ТВ-1 намоиш этакди.

14.25 «Балли, раислар!».

15.25 Кундузги сеанс.

16.55 «Зиё» студияси намоиш этакди.

17.25 ТВ-клип.

17.30 Экранда - телесериал.

18.10 «Болаликнинг мовий осмони».

18.30 «Тафсилот».

18.45 Мусикий альбом.

19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 21.55 Эълонлар.

19.30 «Ахборот» (рус тилида) 20.00 Оқшом эртақлари.

20.15 «Биржа ва банк хабарлари».

20.30 «Ахборот».

21.05 «Калбингиз кўшиққа тўлсин».

12.05 «Олам футбол».

12.35 «Олтин тоғ».

13.00 «Асия».

13.30 «Олам».

14.10 ТВ-1 намоиш этакди.

14.25 «Балли, раислар!».

15.25 Кундузги сеанс.

16.55 «Зиё» студияси намоиш этакди.

17.25 ТВ-клип.

17.30 Экранда - телесериал.

18.10 «Болаликнинг мовий осмони».

18.30 «Тафсилот».

18.45 Мусикий альбом.

19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 21.55 Эълонлар.

19.30 «Ахборот» (рус тилида) 20.00 Оқшом эртақлари.

20.15 «Биржа ва банк хабарлари».

20.30 «Ахборот».

21.05 «Калбингиз кўшиққа тўлсин».

21.40 «Гийҳандлик аср вабоси».

22.00 «Чемпион билан учрашув».

22.20 Ойнаи жаҳон тақдими.

22.40 «Филипп Марлоу».

23.10 «Ахборот».

23.45 Тунги сеанс.

1.10-1.15 Ватан тимсоллари.

«Ёшлар телеканали» 8.55 Кўрсатувлар дастури.

9.00 «Давр тонги».

10.00 «Янги авлод» студияси: «Уй вазири».

10.45 «Манзур».

10.45-2001 йил - Оналар ва болалар йили.

11.00 «Давр». Хафта ичида.

11.40, 15.45 Мусикий лаҳзалар.

12.05 «Олам футбол».

12.35 «Олтин тоғ».

13.00 «Асия».

13.30 «Олам».

14.10 ТВ-1 намоиш этакди.

14.25 «Балли, раислар!».

15.25 Кундузги сеанс.

16.55 «Зиё» студияси намоиш этакди.

17.25 ТВ-клип.

ЮРАК АРДОҒИДА ЯШАЙДИ ВАТАН

(Боши 1-бетда)

Мард жасур ийитлар майга махлиё бўлиб душманлар қўлига тушади.

Жасур Спитаменни Искандардек подшо жанг майдонидан енга олмаган. Хийла ва хиёнат билан маъна этган. Хоразмшоҳнинг бўлинган қўшнлари бўриларга эм бўлган.

Чингизхон ҳам Жалолддиннинг қаршиликлари қаршидада эпсиз қолади. Она юрти озодлиги йўлида жонини тиккан мард баҳодир тасодифнинг қурбони бўлади.

О, АГАРДА, АГАРДА...

Жасур пахлавонларга ўз сафдошлари, сотқинлар панд бермаганда эди... Не жасурлар кўрди бу тупроқ. Не-не киргинлар содир этилди. Ниҳоят, юртимизда озодлик шамоли эсди.

Бундан биз: Узимизнинг қиёфамизни бошқаларга танитдик. Узимизнинг тилимизни топдик. Узимизнинг йўлимизни топдик. Узимизнинг пулимизни топдик.

Мустақиллигимиз ўн ёшга қадам қўйди. Энди унга дардларимизни айтсак бўлади. Лекин

ШУНАҚАСИ ҲАМ БҮЛАДИ

УЙЛАНИШГА ҲАҚСИЗ ЭРКАКЛАР

Ҳиндистон ҳукумати мамлакатда аҳолининг ўсиш суратини бирмунча камайтиришнинг ажойиб усулини топди.

Бунга кўра, уйланмаган йигитларга ҳар ойда махсус нафақа белгиланади ва бепул медицина хизмати кўрсатилади.

Бирок, ўзига тўлақонли ишонган бўйдоқ

СПОРТ ОЛАМИДА

МУҲСИН ВАТАНГА ҚАЙТМОҚЧИ

Ўтган йили Самарқанднинг "Динамо" футбол жамоасида ўйнаб, энг яхши ҳужумчи номини олган ҳамюртимиз Муҳсин Муҳаммадиев сўнгги пайтларда Россиянинг "Торпедо-Зил" жамоаси таркибиде машғуллар олиб бораётган эди.

Дарвоқе, у январ ойида ўтказилган Ҳамдўстлик Кубоги баҳсларида Россия терма жамоаси шарафини ҳимоя қилди. Лекин, барибир, она ватани, жондек азиз жамоасига қайтиш Муҳсиннинг ягона ораси. Шунинг учун бўлса керак, истеъдодли футболчи шу кунларда йўл тарадудини кўраётти.

БАСКЕТБОЛ "КНЯЗ"И

Анатолий Мышкин 70-80-йилларда Россия баскетболининг кўзга кўринган юлдузларидан бири эди.

Ўша пайтларда ҳар битта йирик мусобақалардан сўнг, айниқса, америкалик ашаддий мухлислар Мышкинга яқинлашиб: "Сен қора танлисан, фақат юзларингга қандайдир оқ бўёқ суриб қўйишган бўлса керак. Чунки, оқ танлининг бунчалик кучли ўйин кўрсатиши сира мумкин эмас", - дея ажабланишарди.

"БАВАРИЯ"ДАГИ "ҚАЙТИШ"

Олмониянинг "Бавария" футбол клуби дунё миқёсида ўзига хос нуфузга эга. Албатта, бундай жамоа учун фақат муваффақиятлар лаззатини тотишгина марқоли.

Лекин, нима ҳам дердик? Ҳа, унинг-да! Мана яқиндагина беш йиллик танаффусдан сўнг чемпионлар лигасида "Спартак" жамоасини мағлуб этган "Бавария" 22-Олмония чемпионатида унчалик кучли бўлмаган "Унтерхахин"га қутулмаганда 0:1 ҳисобида ютқазиб қўйди.

"Бунинг сабаби аниқ, - дейишмоқда жамоадагилар, - Биз, биринчидан профессионал ўйинлардан сўнг тўсатдан икки чемпионатларга ўтишга қўнмаганмиз. Қолаверса, бу йилда турли сабабларга кўра асосий футболчиларимиз широкроқ эва олишмади".

Ким билади. Балки, уларнинг гаплари ҳам тўғридир. Лекин, сўнгги йилларда "Бавария" ўйинлари давомида жамоадаги бир-бирини тез тушуниб ета билмаслик, қандайдир сустлик, қўполликлар асосий сабаблардан бири бўлса, ажаб эмас.

О.ХАЙТОВ тайёрлади.

қануз бу пахлавон меҳрга, парварлишга эҳтиёж сезади.

Биз кўп йиллар яримта нон едик. Яримта овқат эди. Лекин, нолимадик. Бировдан кўрққанамиз учун эмас. Шу она-Ватани яхши қурганимиз, истиқлол бахтини соғинганимиз учун барчасига чидадик. Аввалгига бунинг жасорат деб тушундик. Афсуски, собиқ тузум даврида томошабин бўлиб туришдан нарига ўтмадик.

Эҳ, агарда, агарда... Барча баробар меҳнат қилиб, баб-баробар жон куйдирганимиз эди. Ҳамма ўз вазифини сидқилдан бажарганимиз эди. Юкимиз енгил кўчарди.

Биз истиқлол қадамини хуш биллиб, пойкадамини кўзларимизга тўтиб қилдик. Ота-боболаримизнинг асл одатларини, қадриятларимизни асраб қоладик.

ИШОНЧ - ЕНГИЛМАС ҚАЛЪАДИР

Қамчиқ доводина ер қазии ишлари бошланди. Ҳар ўтганда ишлар қандай кетаётганини билгим келарди.

-Э-э, ҳали-бери ишга тушмайди. Елғондакам икки томонини очиб қўйиб, ичкарисини

ТОМЧИДАН ТОШ ЁРИЛАР

Газетамизнинг ўтган йил 3 октябрь сониде "Советская тушенка" кимга аталган? номили мақола эълон қилинди. Ким ўқиди, кимлар ўқимади. Гап нима маддалигини қай биров англади, қай биров англамади.

АҚЛЛИ МУШУК

Карелия пойтахтидаги кўчалардан бирида жойлашган уйда ярим тунда номаълум сабабларга кўра ёнгин содир бўлди.

Ойнадаги қалин пардаларга илашган олов бирпасда бутун хонадонни қуриш олдди.

Тўпловчи: Х.ОЛИМОВ.

АЖАБО

Дўлдан сақланинг

1861 йил 14 августда Воронеж шахрида ёққан дўлнинг оғирлиги 300 граммга етган.

1904 йил 29 июнда Москва Останкиносидеги ёққан дўлнинг ҳар бири 400 грамм бўлган. Одессада 1926 йил 9 июнда ёққан дўлнинг оғирлиги 500 грамм эди. 1924 йил 11 майда Ҳиндистонда ёққан дўлнинг диаметри 13 см бўлиб, оғирлиги 1 килограммга етган.

ГИННЕСНИНГ КИТОБИ

Оламда бўлаётган рекордларни шу китобдан топса бўлади.

Китоб 1955 йилдан бошлаб Лондон шахрида нашр этилади. Китобга ёзилган учун ким қандай ишларни қилмади, дейсиз. Китоб ҳозир 70 миллион нусхада чиқиб, дунёнинг 35 тилига таржима қилинади. Айни пайтда бу китобнинг тўпламларида инсон боласи юзга чиқарган 150 мингдан ошми рекорд қайд этилган. Рекордчиларнинг ичиде энг сермахсул ижод қилган киши рассом Пабло Пикассодир. У 13500 картина ва суратлар, 100 минг литография ва гравюра, 35 минг китоб иллюстрацияси ҳамда 300 ҳайкалнинг муаллифидир. Энг мерган одам америкалик А.Селмон экан. У узумнинг бир донасини 97 метр узорликда оғзини очиб турган дўстининг оғзига туширган.

ИСТЕЪДОД

Кўшиқ - инсоннинг доимий ҳамроҳи. Гўдақлигимизда оналаримиз алла айтганда, беихтиёр овоз сеҳрига мафтун бўлганмиз. Унинг оғушида ширин тушлар кўрганмиз.

Ҳали кўшиқ ҳам қишга она алласи каби таъсир қилади, вужудимизга ором ҳордиқ бахш этади. Ўзбекистонимизда сўз қадрига етadиган инсонлар кўп. Шунинг учун ҳам кўшиқчиларимиз бисёр. Юртимизнинг қай гўшасига борманг, ўз сози, ширин овози билан

юртига ўқишга кирдим. 1995 йилда эстрада юлдузи Ботир Зокиров хотирасига бағишлаб ўтказилган хотира танловиде фойда бўлдим. Ўша йилларда "Ўзбекистон", "Хайр ёрим", "Девона бўлдим" номли кўшиқларни яратдим.

-Оилангизда санъаткорлар борми?
-Ота-онам шифокор. Лекин, ҳар иккаларининг ҳам санъатга меҳри борлигидан. Шу боис бўлса керак, акам ҳам кўшиқ айтади.

-Узостларингиз ким?
-Ўзбекистонда хавас қилса арзийдиган кўшиқчилар кўп.

Кўплар мақолани ўқиб, ха энди арзиман нарсага ҳам шунча ваҳими, деган ҳаёлга борган бўлиши мумкин. Лекин... Муаллиф таъкидлаганидек, мафкуравий қурашда та-наффус бўлмайди. Оқдан-томчиланган ёмон деб бежиз ай-тилмаган. Сабабки, томчи бил-лимайди. Томчи тошини ёради. Сиз ўша мақолани қайта назардан ўтказинг. Ним коста тагида қандай маъно борлигини пайқа-дингизми? Турли йўллар билан мамлакатимизнинг порлоқ ке-лажасига гов бўлишга уринаёт-ганлардан оғоҳ бўлиш, халқи-мизни оғоҳлатириш сизу биз-нинг Ватан олдидаги бурчимиз-дир.

ҚАЛБ НИДОСИ

Танишларимиздан бири чет элга ишга кетди. Узиям руҳсат олгунча анчагина елиб-югурди. Ниҳоят, жўнайдиган пайт келди.

-Бу ерларни елкаминг чқури курсин, - деди у. Кўп ўтмасдан оиласини ҳам олиб кетди. Яқинда шу йигит қайтиб келди.

-У ёқда ҳамма нарса мўл экан-у, фақат меҳр тансиқ экан, - деди у. - Бирорта юртдошимизни кўриб қолсак, сўх-батлашишга юрагимиз ошиқад-ди. Қарияларнинг "ўз уйинг - ўлан тушагинг" деган сўзларида ҳикमत бор экан-да. Борган-имиздан сўнг, ўғлимиз касал-ликка чалинди. Топган-тутган-имизни сарфлаб ҳам даволата олмадик. Шифокорлардан бири Ватанимизга қайтишни маслаҳат берди. Келган кунимизда оғоҳ бўлган эдим. Бувиси билан катта бўлган эди. Бир ҳафта улاردан ажралмай юриб, соғайиб кетди. Ватан деган ту-шунча ҳар қандай туйғудан ҳам юксакроқ экан. Ватанинг ҳар бир дараҳти, ҳар бир гиёҳи юрагимизга яқин. Унинг гаплари-дан Ватанинг яна бир жиҳа-тини кашф қилдим. Ватан - юрагимизга малҳамдир.

Тўрт яшар кизча чўпқ тиллари билан тақроқлайди: -Ҳеч кимга бермаймиз сени Ўзбекистон!

Ҳеч кимга бермаймиз сени Ўзбекистон!

Ширин тилларингдан айланай. Жажжи қизалоқнинг тилак-лари ижобат бўлсин!

Абдурахмон ЖўРА

Қушлар мақолани ўқиб, ха энди арзиман нарсага ҳам шунча ваҳими, деган ҳаёлга борган бўлиши мумкин. Лекин... Муаллиф таъкидлаганидек, мафкуравий қурашда та-наффус бўлмайди. Оқдан-томчиланган ёмон деб бежиз ай-тилмаган. Сабабки, томчи бил-лимайди. Томчи тошини ёради. Сиз ўша мақолани қайта назардан ўтказинг. Ним коста тагида қандай маъно борлигини пайқа-дингизми? Турли йўллар билан мамлакатимизнинг порлоқ ке-лажасига гов бўлишга уринаёт-ганлардан оғоҳ бўлиш, халқи-мизни оғоҳлатириш сизу биз-нинг Ватан олдидаги бурчимиз-дир.

МАНГУ ТАФАККУР ТИМСОЛИ

(Боши 1-бетда)

"Авесто" баъзи олимлар талқин қилган-ларидек, фақат диний гоялардан иборат эмас. Унда математика, тиббиёт, тупроқ-шунослик, ҳайвонот дунёси, тарих фани ҳақида ҳам маълумотлар келтирилган. У ёзилган пайтда хали одамларнинг қабиле шаклида яшагани, ўзаро уруш-низола-р бўлиб туришини ҳисобга олсак, унда тар-ғиб қилинган тинч-тотув яшаш, меҳр-оқибат гояларини давлатчиликнинг ташкил бўлишида катта аҳамият касб этганини англаш қийин эмас. Китобда ёзилган баъзи урф-одатлар бизнинг замонамизгача ҳам етиб келган. Ариқларга биринчи бор сув очилган пайтда кишиларни шодиевалик билан унинг олдида чиқишлари, аёлларни ариқлардан ҳатлаб орзу-умидларини рўё-ба чиқишида мадад қилиши, дарёга садақа-лар айтишлари ўша пайтдан қолган урф-одатларимиз рэмзидир.

Юртбошимиз курсатмалари асосида ишлаб чиқилган ва ҳар бир шахс онгига сингдирилган миллий мафкураимизнинг ҳам бир ўчи "Авесто"га бориб тақалади.

Азимбой САЪДУЛЛАЕВ, УДУ ректо-ри, академик: - "Авесто" ёзилишини бун-дан 2700 йил муқаддамлигини ҳисобга ол-сак, мен уни илк давлатчилигимизнинг Ко-муни деб атаган бўлардим. Унда уй қуриш ҳақида ажойиб фикрлар бор. Уй қурилса, атрофида экин майдонлари барпо қилина-ди. Бог яратилди. Теварак-атрофга файз қиради, ичига олов ёқилади. Ёки бугдой эк-деилади китобда. Бугдой экан пайтингда, нон ёлганида девлар қонади. Унда киши-лар учун зарур бўлган, яхшиликка чорловчи фикрлар илгари сурилган. Воқеаларни аф-

сонлар ёки ўз даври диний гоялари асо-сида берилиши эса шу давр кишилари дунё-қара-рашини ҳисобга олиб шунга мос ҳолда кел-тирилган бўлиши мумкин.

Университетимиз олимлари бу бебаҳо асарни урганишга ҳаракат қилмоқдалар. Ҳозир қўлимизда "Авесто"нинг форс тили-даги икки жилдлик нусхаси бор. Биз ўқу-чилик пайтларимизда грекларнинг қалъа-лари ҳақида кўп ўқиганимиз. Узимизда яра-тилган ажойиб гояларни ёшлар онгига сингдиришда ҳар биримиз катта масъу-лият ҳис қилмоғимиз керак.

Нёъматжон СОЛАЕВ - ёзувчи: - "Авесто"да менга маълум томонлардан бири - иймон-этиқод масаласидир. Ва-танин севиш, қадрлаш бу китобда алоҳида таъкидланган.

Ҳоин кишининг етти авлодигача бир ўйлиқ қилиб қўйилсин, деган фикр бор. Ҳоинга бундан ҳам ортиқ ҳазо, таъқи-лан та бўлмаса керак.

Комилжон НУРЖОНОВ - халқроқ "Олтин мерос" жамғармаси вилоят бўлими раиси: - Дунёда бизгача етиб келган қадимий китоблардан бири "Авесто" дур. Унда айниқса, тил, маънавият, урф-одатларга оид қимматли маълумотлар берилган. Китобда ер, қуёш, сув, олов, атроф-муҳит, жониворлардан от, ит, илон, қўчқорга сиғинадиган деб қаралганлиги ёзилган. Бу сиғинишлар натижасининг баъзи бир кўринишлари ҳозирда ҳам сақ-ланиб қолган. Уйлар пештоғига қўчқор-шохи илиб қўйилади. Келин тушган уйга чироқ олиб келади. У минган машина ўг-устидан ўтказилади.

Одамлар муносабатига боғлиқ шундай ҳикматлар бор: - Агар олдингизга биров келса, унга ўтириш учун жой ажратинг, овқат, сув беринг. Токи у одам иссиқ совуқдан озор чекмасин.

Бахтиёр ДЎСТЖОНОВ - тиббиёт фанлари доктори: - бизнинг тиббиёт институти олимлари ҳам "Авесто"ни ўрганиш борасида бирмунча ишлар қиляпти-лар. Ҳозиргача унга доир 500 манба топ-дик. Буларнинг 300 таси рус тилида. Асо-сий манбалар Англия, Жазоир, Эрон каби мамлакатлар кутубхоналарида сақланаётган-ини аниқладик. Москвада ҳам "Авесто"га доир китоблар кўп. Ҳозирда Эрон олимлари бу борадаги ишларига яқиндан кўмак бермоқдалар. Аспирантларимиздан айримлари араб ёзуви, форс тилини ўргаништира-лар.

Ҳамдам АБДУЛЛАЕВ - филология фанлари доктори: - китоб биз учун унча-лик янглик эмас. Профессор Н.Маллас "Авесто" ҳақида 60-йиллардаёқ мақола-лар ёзганди, лекин ундаги шерлар кўп ҳоллар-да ибодат шерлари деб талқин қилинган. Меросимизни ўрганишдаги қоқоқликка барҳам беришимиз керак.

Илгиллида сўзга чиққан Т.Дўстжонов, Б.Қурбонбоев, иқтидорли шоира С.Саман-даровалар "Авесто"ни ёшлар ўртасида тарбия қилиш масаласига тўхталдилар.

Ҳақиқатан ҳам Шарқ халқлари тафакку-рининг илк ёзма баёни бўлган "Авесто"ни ўрганиш ёш авлодни ўттиш аъаналари руҳида тарбиялаш, қадриятларимизни ан-глаш, бой адабий меросимиз сарҳашла-ридан баҳраманд бўлишда аҳамияти бе-қиёсдир.

Холмурод КҮРБОНОВ

Ўзбек аёлларининг кўли гул. Уларнинг чеварлиги, пазандалигию, латофатиға ҳар қанча таърифу тавсиф оз. Чоркесадаги рўмол тўқиш корхонасида ҳам ҳар ойда 490-500 минг сўмлик махсулот ишлаб чиқарилмоқда. СУРАТДА: корхонанинг моҳир чеварлари Турсуноя Назарова, Малика ва Ҳалима Эргашева тўқилган рўмолларни кўздан кечирмоқда. П.АКБАРОВ олган сурат.

"ҚЎШИҚ БИЛАН ЯШАЙМАН"

халқимизнинг қувончли кунлари-да хизмат қилаётган истеъдод-ларни учратасиз.

Сарвар Абдуллаев билан Чи-роқчида танишдик. Унинг санъ-ада бўлган меҳри, ўз қўшиқлари борлигини эшитиб, ҳурматимиз ошди.

-Кўпдан бўён қўшиқ айта-сизми? - деб сўзволга тутамиз Сарварни.

-Болалигимдан. 1988 йилда Самарқанддаги мусиқа билим

юртига ўқишга кирдим. 1995 йилда эстрада юлдузи Ботир Зокиров хотирасига бағишлаб ўтказилган хотира танловиде фойда бўлдим. Ўша йилларда "Ўзбекистон", "Хайр ёрим", "Девона бўлдим" номли кўшиқларни яратдим.

-Оилангизда санъаткорлар борми?
-Ота-онам шифокор. Лекин, ҳар иккаларининг ҳам санъатга меҳри борлигидан. Шу боис бўлса керак, акам ҳам кўшиқ айтади.

-Узостларингиз ким?
-Ўзбекистонда хавас қилса арзийдиган кўшиқчилар кўп.

Ўнта бўлса, ўрни бошқа, қирқта бўлса, қилиги, деганларидек, барчасининг ҳам ўз йўли-ўз овози бор. Уларнинг ҳаммаси-дан ниманидир урганиш мум-кин. Лекин, менга бевосита ус-тозлик қилган инсонлар Мусур-мон Назаров ва Акмал Эрга-шевлардир.

-Ҳозирги кунда қандай қўшиқлар яратдингиз?
-"Нозли ёр", "Айт, қайдасан" деган қўшиқлар яратдик. Нас-иб бўлса, яқин кунларда уни мухлисларга тақдим этиш ния-тидаман.

-Уйланганмисиз?
-Йўқ.

-Ҳали ҳаммаси олдинда экан. Сизга омад тилай-ман. Сарвар, қани энди, янги қўшиғингизни тинглаб кўрайлик.

У қўлига торни олиб охишта қуйлай бошлади. Унинг овози борган сари баланд парвоз қилиб, ўтирганларнинг кўнгли дафтариин черта бошлади. Бу ширали овоз хали минглаб мух-лисларнинг қалбидан ўрин олса не ажаб, деган ҳаёл ўтди дилимиздан.

Раҳмон АЛИ

РЕЗИНАДАН ЁНИЛГИ

Тула педагогика университетининг профессори (Яроқ-сиз) Гилдирад шина (покрисҳаларини ёнилги мойга айлантирадиган технология кашф этган.

Кимёгар бу иш устида ўн беш йил ишлаган. Натижа муваффақи-ятли чиққан. Яроқсиз резиналарнинг бир тоннаси 250 килограмм ёнилги мойга тўри келган.

Янгилик яшин тезлигида тарқалиши ҳаммага маълум. Бу янги-ликни эшитган хориқликлар Платоновнинг "бошини" қотиришган. Сабаби уларда тўрт миллиард эски резина гилдираклар берокга етган экан.

Ватанини сотмаган Платонов "менинг технологиямни ҳаётга таъбиқ қилмоқчи бўлсаларингиз, авваламбор, Россияда резина заводини қуришга ёрдам беринглар. Кейин лицензиямни текинга бераман" дебди уларга.

ТАБИАТ АЖОЙИБОТИ

Тожикистонда Хожа Мўмин деб аталадиган тоғ бор. Унинг бошқа тоғлардан фарқи, фақат туздан эканлиги-да.

Ундаги тайёр ош тузи ер юзидеги халқларга 50 миллион йилга етар экан. Тоғнинг баландлиги 900 метр, унинг остидаги туз қавати ер остининг 4,5 километр чуқурлигига жойлашган.

Тўпловчи: Қидирбой ТўЛАБОВЕВ.

СЎРАГАНИ УЯЛДИМ-ДА!

Терговчи айбланувчини сўроққа туғди: -Шу пайтгача қандай касб билан шуғуллангансиз?

-Циркда акробат бўлиб иш-лаганман.

-Шунақами?
Уртоқ сержант, эшик-деразалар-ни маҳкам беркитинг.

"Янги рус" Италияга саё-ҳатга бориб, бадий асарлар ярмаркасига кирибди. Чирой-ли суратлардан бирини кўрсат-тиб, нарҳини суриштирибди.

-Бу Леонардо да Винчининг "Жаконда"си 100 миллион дол-лар турди.

"Янги рус" суратни сотиб оларкан шеригига дебди: -Хотинимга оқрифта олдим. Энди тузукроқ совага топши ҳақида уйлсам.

-А, уэр... анави... гугурт қидираётганим.

-Сурасангиз берардим-ку! -Тўғриси, сўрашга уялдим-да!

Рустам БЕК тайёрлади.

НИМТАБАССУМ

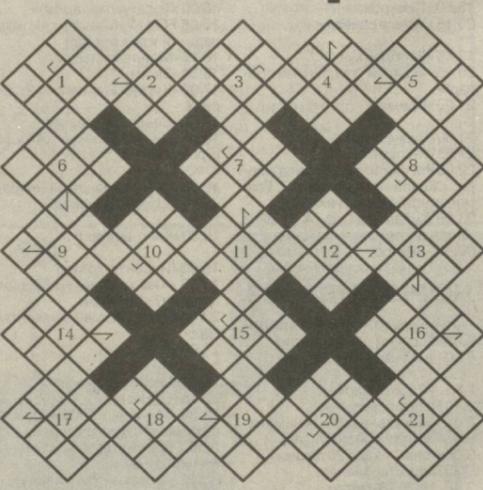
Автобусда: -Ие, бу қанақа-си, қўлингиз менинг чўнтагимда нима қиляпти?

-А, уэр... анави... гугурт қидираётганим.

-Сурасангиз берардим-ку! -Тўғриси, сўрашга уялдим-да!

Рустам БЕК тайёрлади.

БОШҚОТИРМА

Рақам атрофида соат-мили йўналишида

1. Космонавтар кийими. 2. Испаниядаги ракс номи. 3. 1887 йил электротик диссоцияла-ниш ҳақидаги асосий қоидалар-

мақомлари мажмуи. 10. 15 йил жаҳон шохмат тожини ҳеч кимга бермай келган шохматчи. 11. Аёллар исми. 12. Тошкент шах-ридаги қадимий ёдгорлик. 13. АҚШдаги штат. 14. Атлас тўқувчилар шахри. 15. Қадим Юнон афсоналаридаги пахла-вон. 16. Гуллар байрами ўткази-ладиган шаҳар. 17. Ҳузайрама-зон Меҳр... оии. 18. "Темир хо-тин" асари муаллифи. 19. Бола-лар хор жамоаси. 20. Футбол жамоаси. 21. Фурсат, шароит.

Тузувчи: Саидакбар